

А.П. Овсянік,
С.С.Гараба, асистент
Запорізький національний технічний університет

РИЗИКИ ТА КЛЮЧОВІ НАПРЯМИ ПОСТКРИЗОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Глобальна криза продемонструвала вразливість банківської системи України. Стабілізація банківської системи у посткризовий період значною мірою була досягнута коштом більш консервативної кредитної стратегії в умовах жорстких регулятивних вимог з боку НБУ, підвищеної схильності до мінімізації ризиків, орієнтації на інвестування в цінні папери замість розширення кредитування, концентрації зусиль на погашенні власних боргів.

Ризики банківської діяльності в Україні залишаються все ще на високому рівні, а саме: зберігаються високі регуляторні і валютні ризики, значна концентрація виданих кредитів, низька якість активів, зростають прострочена заборгованість та портфель цінних паперів, що посилює залежність банківської системи від стану державного бюджету, вкрай обмеженою є ресурсна база, слабкою – інституційна структура, недостатньо дієвою – політика реанімації проблемних банків за відсутності ринку проблемних боргів, неефективна нормативно-правова база.

Банківська система України на сьогодні перебуває у процесі посткризового відновлення. Основними ознаками поточного стану банківської системи є наступні:

- третій рік поспіль банківська система фіксує збитки;
- капіталізація банківської системи поступово відновлюється, проте темпи відновлення капіталізації банків є недостатніми, адже не покривають зменшення власного та регулятивного капіталу банківської системи;
- скорочується кількість працюючих банків;
- відбувається процес поступової втрати банками з капіталом українського походження домінуючої позиції у банківській системі, натомість зростає питома вага банківських установ з іноземним капіталом, зокрема, російським капіталом державного походження;
- скорочується кредитний портфель банків, що є основою їх прибуткової діяльності;
- зростає рівень доларизації кредитів і депозитів банків як результат

– переоцінки балансів на тлі зниження курсу національної грошової одиниці.

Розглянуті тенденції свідчать про наявність низки ризиків, що загрожують стабільності функціонування банківської системи у поточному році та у наступному, 2017 році, зокрема:

– ризик збереження збитковості банківської системи України у разі продовження дії комплексу негативних чинників, зокрема: подальшого скорочення процентних доходів, результату від торгівельних операцій та інших операційних доходів банківської системи, зростання витрат банків на формування страхових резервів під кредитні операції та комісійних витрат;

– ризик падіння капіталізації банківської системи України внаслідок збиткової діяльності окремих банків та недостатніх темпів їх рекапіталізації;

– ризик втрати контролю над банківською системою з боку держави в особі НБУ;

– ризик скорочення кредитного портфеля банків та їх процентних доходів

– ризик погіршення якості кредитного портфеля банків, що обумовлює зростання витрат банків на формування страхових резервів;

– ризик різкого відпливу залучених банками вкладів населення, внаслідок погіршення ситуації на валютному ринку, скорочення доходів та зростання споживчих витрат населення через зростання інфляції більше прогнозованого НБУ на 2017 рік рівня у 8 %, обумовлене підвищенням адміністративно-регульованих цін, що у сукупності може загрожувати ліквідності банківської системи.

Виходячи з переліку ризиків для банківської системи України, актуальних у поточному році та на 2017 р. ключовими напрямками активізації її посткризового відновлення мають бути наступні.

1. Відновлення прибуткової діяльності та рекапіталізація банківської системи за рахунок здійснення наступних кроків.

2. Забезпечення монетарного суверенітету банківської системи України шляхом поступового зниження частки банків з капіталом іноземного походження у статутному капіталі банків до безпечного рівня нижче 40% (відповідно до Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України Міністерства економічного розвитку і торгівлі України) за рахунок здійснення наступних кроків.

3. Відновлення депозитного ринку та активізація кредитної діяльності банків за рахунок здійснення наступних кроків.

4. Забезпечення збалансованої валютної структури

банківських кредитів і депозитів за рахунок здійснення наступних кроків.

5. Забезпечення стабільності національної грошової одиниці як умова посткризового відновлення банківської системи України. Для цього треба здійснити наступні кроки.

Впровадження описаних вище заходів має попередити розгортання ризиків банківській системі України у 2017 році та сприяти її посткризовому відновленню.

Література

1. Національний інститут стратегічних досліджень. „Щодо ризиків банківської діяльності у післякризовий період” // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/467/>
 2. Наказ Міністерства економічного розвитку України від 29.10.2013 № 1277 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України». // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii>
- Дзюблюк О. Соціально-економічні засади суспільної довіри до банківського сектору // Вісник Тернопільського нац. екон. ун-ту. – 2016
- Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс] // Офіційний сайт НБУ.
Режим доступу :
https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593